

період до 2030 р., оскільки саме вони виробляють низькоякісну сировину.

Література.

1. Головне управління статистики у Харківській області. URL: kh.ukrstat.gov.ua.
2. Другий сорт молока буде в обігу до 1 липня 2022 року. URL: <http://agroconf.org-2019-roku>.
3. З 1 січня 2018 року селяни зможуть здавати молоко на переробку. URL: <http://www.rozhadm.gov.ua/zdavaty-moloko-na-pererobku>.
4. Кернасюк Ю. Молочний сектор: реалії і перспективи // Агробізнес сьогодні. 2018. № 6 (301).
5. EC Milk Market Situation 2018. URL: https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/2018-09-25-report_en.pdf.

ПРИБУТКОВІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ КОНОПЛЯРСТВА НА ОСНОВІ КОРЕЛЯЦІЙНО- РЕГРЕСІЙНОГО МЕТОДУ

*КОРЕНІВСЬКА А.В., АСПИРАНТ**

СУМСЬКИЙ АГРАРНИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Прибуток – це основний результативний показник діяльності підприємства, а тому важливо виявити його залежність від різноманітних чинників та оцінити їх вплив на прибутковність.

На величину прибутку впливають різноманітні фактори. В економічній літературі фактори впливу поділяються на дві групи: фактори, що не залежать від діяльності підприємства (зовнішні); фактори, що знаходяться у компетенції підприємств (внутрішні) [1]. Основну частину прибутку підприємства по вирощуванню промислових конопель одержують від реалізації насіння та волокна. Прибуток від реалізації продукції коноплярства залежить від обсягу реалізації продукції, її структури, собівартості і рівня середньореалізаційних цін [2].

В системі підвищення ефективності діяльності підприємства у контексті максимізації прибутковості важливе місце займає кореляційно-регресивний аналіз, який надає можливість відібрати найбільш впливові фактори. Кореляційний аналіз дозволяє оцінити

* Науковий керівник – Михайлова А.І., д.е.н., професор

зв'язок між досліджуваними явищами і показниками, а регресивний – встановлює форми зв'язку між прибутком та факторами, які на нього впливають [4,5].

За допомогою кореляційно-регресійного аналізу ми побудуємо багатofакторну модель, в якій результативним показником буде виступати прибуток на 1 га продукції коноплярства за двобічної технологією вирощування, а факторами впливу (табл.2):

X_1 – ціна насіння, грн/т;

X_2 – собівартість 1 т насіння, грн;

X_3 – обсяг реалізованого насіння, т/га;

X_4 – роялті, грн.

Для з'ясування, чи всі фактори є статистично значущими, побудуємо матрицю коефіцієнтів парної кореляції.

Після відбору найважливіших факторів визначають їх значимість і вплив на результативний показник.

Таблиця 1

Вихідні дані

Роки	Прибуток на 1 га, грн	Обсяг реалізованого насіння, т/га	Ціна насіння, грн/т	Собівартість 1т насіння, грн	Роялті, грн
	У	X_1	X_2	X_3	X_4
2015	22824,02	1,1	25000,0	9106,09	1500,0
2016	24739,20	0,9	30000,0	10571,02	35600,0
2017	30156,70	0,9	40000,0	14443,31	319496,0
2018	19825,81	0,9	26000,0	12217,11	355417,0
2019	38652,05	0,9	50000,0	17243,72	325527,0

Джерело: дані Інституту луб'яних культур НААН України

Обрані нами показники мають суттєвий вплив на прибуток (ціна – коефіцієнт кореляції становить 0,981 та собівартість 1 т продукції відповідно – 0,858) та несуттєвий (обсяг реалізованого насіння – коефіцієнт кореляції становить 0,33324 та роялті – відповідно 0,3729). Це свідчить про те, що дані показники не варто використовувати в моделі. Отже, в модель включимо два показника – X_1 та X_2 Отримане нами рівняння регресії за допомогою інструменту аналізу даних Регресія в MS Excel має вигляд (мал.1):

$$Y = 7141,63 + 0,983x_1 - 1,063x_2$$

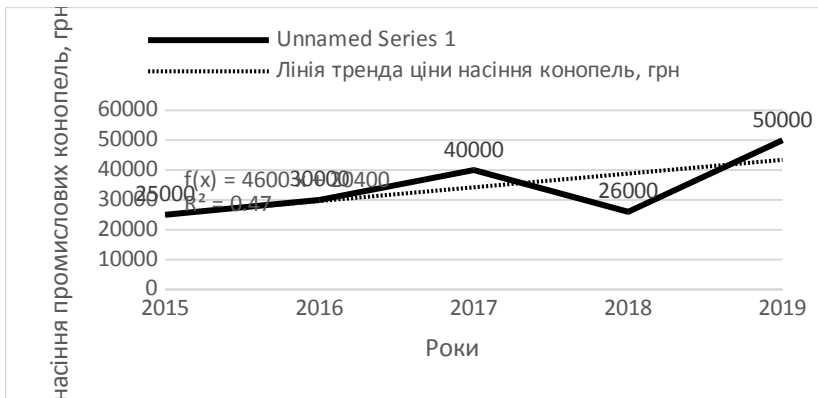
Аналіз кореляційно-регресійної моделі дозволяє зробити висновок про те, що прибуток на 1 га від реалізації продукції коноплярства знаходиться у прямо пропорційній залежності з ціною на насіння та обернено-пропорційній залежності з собівартістю 1 т насіння. Відповідно, при збільшенні прибутку на 1 га на 1 тис. грн. ціна реалізації збільшиться на 0,983 тис. грн, а собівартість відповідно зменшиться на 1,063 тис. грн.

Відстежимо тенденцію зміни незалежних змінних нашого рівняння. Лінійна тенденція збільшення ціни на насіння промислових конопель відображена на графіку (мал.2).

	Коэффициент	артная о	татисти	Значени	жние 95%	рхние 95%	жние 95%	Верхние 95,0%
Y-пересечение	7141,62972	2361,477	3,024221	0,094151	-3018,99	17302,25	-3018,99	17302,24661
Переменная X 1	0,98307135	0,145746	6,745111	0,021281	0,355978	1,610165	0,355978	1,610164792
Переменная X 2	-1,0634514	0,482205	-2,20539	0,158208	-3,13821	1,011311	-3,13821	1,011310572

Мал. 1 Результат регресійного аналізу впливу факторів на прибутковість промислових конопель

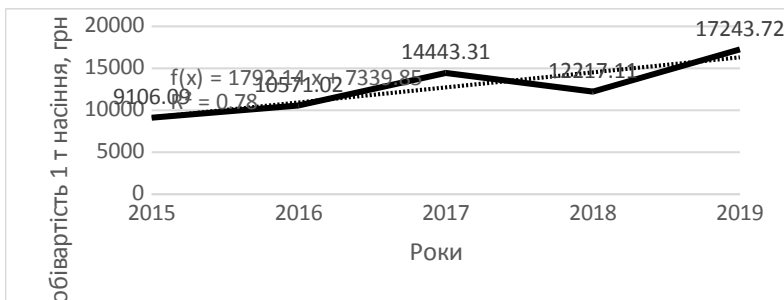
Джерело: сформовано автором

Мал.2. Тенденція зміни ціни на насіння промислових конопель, грн.

Джерело: побудовано автором на основі дослідження

Аналогічно побудували зміну собівартості насіння промислових конопель (мал. 3).

Мал.3. Тенденція зміни собівартості 1 т насіння промислових конопель

Джерело: побудовано автором на основі дослідження

Отже, основними факторами впливу на рівень прибутку на 1 га продукції коноплярства будуть: собівартість 1 т насіння та рівень середньо-реалізаційних цін.

Кореляційно-регресивний аналіз прибутку на 1 га продукції коноплярства є важливим інструментом оптимізації, контролю та прогнозування результатів діяльності підприємств по вирощуванню промислових конопель (4).

Література.

1. Романова Т.В., Даровський Є.О. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах // Ефективна економіка. – 2015. – №4. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3976>
2. Гайбура Ю.А., Загітко Л.А. Прибутковість підприємства: поняття, фактори, резерви // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/24-2-2017/23.pdf>
3. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підручник. 276 – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
4. Микитюк П. П. Аналіз результатів діяльності підприємств на основі кореляційно-регресійного методу / П. П. Микитюк, Т. Р. Фецович // Вісник Львівської комерційної академії. Серія : Економічна. - 2014. - Вип. 44. - С. 105-111. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2014_44_23
5. Гапчак Т.Г., Чехіська І.П. Кореляційний аналіз у дослідженнях багатофакторних процесів і явищ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_NPE_2013/Philosophia/6_133797.doc.htm